

Jaktprøveregler for elghund løs

Basert på felles nordisk forslag desember 2011

Karakterskala:

Utmerket prestasjon	9-10	p
Meget bra prestasjon	7-8	p
Bra prestasjon	5-6	p
Godtagbar prestasjon	3-4	p
Dårlig prestasjon	1-2	p
Ingen prestasjon	0	p
Momentet er ikke prøvd/eller kan ikke bedømmes (strek)	-	

Poengskjema

	Prestasjonsmomenter	koeff.	poeng
1	Søk	1,5	0-10
2	Evne til å finne elg	1,0	0-10
3	Evne til å stille elg i uttaket	1,5	0-10
4	Losarbeidets kvalitet	1,5	0-10
5	Påhengelighet	1,0	0-10
6	Oppførsel når losen løsner og evne til å stille støkt elg	1,0	0-10
7	Lostid	0,5	0-10
8	Losmålets hørbarhet	0,5	1-10
9	Bruken av målet	0,5	1-10
10	Samarbeid og lydighet	1,0	0-10

En jaktprøve består av søkstid, elgarbeidstid og tid for kobling av hunden etter elgarbeidstiden. Disse tidene utgjør tilsammen prøvetiden.

- **Søkstid:** Maksimalt 360 min
- **Elgarbeidstid:** Maksimalt 300 min
- **Annen prøvetid:** Kobling, så snart hundefører har mulighet til innkalling

Elgarbeidstid kan maksimalt være 300 min.

Elgarbeidstiden begynner når det første uttaket skjer

Elgarbeidstiden inneholder tiden når:

- Hunden loser på elg
- Hunden har ganglos
- Hunden henger på elg
- Hunden tar kontakt under elgarbeidet og gjenopptar umiddelbart elgarbeidet

Elgarbeidstiden avbrytes når:

- Hunden kommer tilbake fra elg som ikke vil stoppe
- Hunden forlater elgarbeidet for å oppsøke gårder, veier, bilen eller lignende (PBP kan brukes av dommeren for å styrke bedømmingen)
- Hunden blir hos prøvegruppen og gjenopptar ikke elgarbeidet umiddelbart

Elgarbeidstiden slutter senest 300 min etter det første uttaket

Elgarbeidstiden slutter senest 120 min etter mørkets frembrudd.

- Det er mørkt når skogskortet ikke kan fylles ut uten lys
- Elgkontakter i mørket regnes ikke som grunnlag for poengberegningen

Regler for bruk av Posisjons Bestemmende Peiler (PBP), ved bedømmingen

Skogsprotokollen skal vise om PBP har blitt brukt ved bedømmelse av hunden. Ved bruk av PBP skal løpestrekninger brukes isteden for luftlinje, dette skal gjøres i alle momenter der avstander har betydning for bedømmelsen.

PBP kan brukes av dommeren for å styrke bedømmelsen i alle momenter.

Dommeren bruker PBP peileren under hele prøvetiden, om man velger å dømme ved hjelp av PBP.

Hundefører skaffer til veie PBP utstyr. Hundeføreren kan bruke en egen PBP i tillegg til den dommeren bruker.

Noen momenter kan måles nøyaktig ved hjelp av PBP, i andre momenter gir PBP bare indikasjoner. Alle avstander behøver ikke redegjøres for i detalj. Dommeren kan slå fast uttaksplassen ved hjelp av PBP, om det senere kan bekreftes at losen står der.

Reglene gjør det mulig å bedømme en hund uten at dommer har tilgang til PBP peiler. Da gjennomføres prøven som tidligere uten bruk av peiler til bedømmelsen, alle avstander betraktes da som målt i luftlinje.

1. – SØK

(X 1,5)

Søk innebærer at hunden er ute i terrenget og at det er sannsynlig at den leter etter elg. Ved utfordrende terreng og/eller tungt føre skal dommeren ta hensyn til dette i sin bedømmelse

Som oftest gjennomfører hunden flere søksturer før den finner elg. Under søket skal bedømmelsen rettes inn mot gjennomsnittet av søksturene. Det skal ikke tas hensyn til sterkt avvikende søkstur(er).

Følgende skal legges til grunn for bedømmingen av søket:

1. Søksmønster
2. Hastighet
3. Søksturens lengde (tilbakelagt strekning)
4. Lengste avstand (luftlinje) til prøvegruppa, regnes fra den plassen der prøvegruppen sist hadde kontakt med hunden.

Søket skal om mulig prøves på nytt etter losarbeidet dersom dommeren har sett for lite søk før uttaket. Det skal tas hensyn til føret og den tid som har gått med til elgarbeidet (elgarbeid er prøvens forløp etter at hunden har funnet elg) når nytt søk skal bedømmes.

For lange søksturer som ikke passer til tabellen gir maksimalt 8 p
Om hunden ikke har søk skal prøven avsluttes etter 60 min.

Dersom hundens prestasjoner ikke sammenfaller med noen av beskrivelsene under skal dommeren bruke skjønn ved poengsettingen. Dette skal begrunnes i Skogsprotokollen.

Søket poengsettes slik:	Poeng
Søksmønstret er svært effektivt, søksturen er på 2 km eller mer, farten er utmerket, og største avstand til prøvegruppen er mer enn 800 m. Søksturene er i gjennomsnitt 15 – 30 minutter.	9-10
Søksmønstret er effektivt, søksturen er på 1,5 km eller mer, farten er meget bra, og største avstand til prøvegruppen er mer enn 600 m. Søksturene er i gjennomsnitt 10-15 minutter.	7-8
Søksmønstret er ikke effektivt, søksturen er på 1 km eller mer, farten er bra, og største avstand til prøvegruppen er mer enn 400 m. Søksturene er i gjennomsnitt 5-10 minutter.	5-6
Søksmønstret er mindre effektivt, søksturen er mindre enn 1 km, farten er godtagbar og største avstand til prøvegruppen er mer enn 250 m. Søksturene er 2-5 minutter.	3-4
Søksmønstret er ineffektivt, søksturen er på mindre enn 500 m, farten er dårlig og største avstand til prøvegruppen er mindre enn 250 m. Søksturene er 0-3 minutter.	1-2
Uttak på første søksturen bedømmes etter følgende tabell: 0-399m/6p, 400m799/7p, 800m eller mer 8p OK	6-7-8
Har ikke søk	0

2. EVNE TIL Å FINNE ELG

(X 1,0)

Med evne til å finne elg mener vi hundens evne til å bruke søksturene og sine sanser effektivt for å finne elg. Ved bedømmelsen kontrollerer vi hundens evne til å bruke sine sanser og utnytte terrenget effektivt.

En hund med utmerket evne til å finne elg, finner elgen raskt ved hjelp av overvær.

En erfaren hund kan finne elg gjennom å spore også på gamle spor. Sporing skal vurderes som en meget bra egenskap, spesielt under vanskelige forhold.

En selvstendig og effektiv evne til å finne elgen raskt, skal premieres.

Ved flere uttak, settes poeng etter det beste uttaket.

Evnen til å finne elg skal bedømmes fra hunden slippes, fram til den finner elg.

Tiden hunden bruker på dette vurderes i forhold til den avstanden hunden har tilbakelagt og vurderes etter følgende kriterier:

1. Søktider og søkstreknings.
2. Den strekningen hunden har tilbakelagt fra der den siste søksturen startet fram til der den fant elgen.
3. Den totale avstanden til uttaket fra der vi slapp.
4. Terreng og værforhold
5. Uten PBP bedømmelse måles avstanden i luftlinje

Om uttaket skjer på den første søksturen:

- Ved en avstand til uttaket på minst 800 m, og med et raskt og selvstendig arbeid, gis 10 poeng.
- Et ikke hørbart uttak gir maks 8 poeng (dommer kan gi mer enn 8 poeng dersom han ved hjelp av PBP peiler kan fastslå hvor uttaket skjedde, og losen blir stående der).

Dersom hundens prestasjon ikke faller sammen med noen av prestasjonene som er beskrevet, skal dommeren bruke skjønn i sin poengsetting. Dette skal begrunnes i skogsprotokollen.

Evne til å finne elg poengsettes slik:	Poeng
Utmerket evne til å finne elg: Hunden finner elgen raskt, enten fordi den finner elgen i søk, eller den raskt finner elgen ved hjelp av spor eller overvær. Avstanden fra der prøvegruppen sist hadde kontakt med hunden er mer enn 800m fra den plassen hunden senest hadde kontakt med prøvegruppen.	9-10
Meget god evne til å finne elg: Hunden finner elgen nokså raskt, enten fordi den finner elgen i søk, eller ved hjelp av spor eller overvær. Dommeren ønsker effektiviteten noe bedre. Avstanden fra der prøvegruppen sist hadde kontakt med hunden er mer enn 600 m	7-8
God evne til å finne elg: Hunden finner elgen etter lang tid i søk til tross for at terreng eller værforhold skulle gi muligheter til et raskt uttak.	5-6
Brukbar evne til å finne elg: Hunden finner elgen etter lang tids søk til tross for klare tegn på at det finnes elg i området og det ellers er gode forhold. Prøvegruppen finner elgen gjennom sin egen eller elgens bevegelse gjennom terrenget, eller elgen står innfor synsvidde.	3-4

Dårlig evne til å finne elg: Som forrige beskrivelse, men prøvegruppen må tydelig hjelpe hunden med å finne elg. Prøvegruppen støkker elgen.	0-2
Ikke uttak	-

3. – EVNE TIL Å STILLE ELG I UTTAKET

(X 1,5)

Med evne til å stille elg i uttaket menes hundens evne til å få elgen til å bli stående i uttaks-plassen der hunden fant elgen, eller i umiddelbar nærhet. Uttaks-plassen er der hunden først begynner å lose på elgen.

Om uttaket skjer i et åpent område, på en åpen hogstflate, åpen myr eller lignende, skal dommer ikke redusere i sin poenggivning om elgen velger å oppsøke et tettere område. En slik forflytning kan ikke være mer enn 500 meter for at dommeren skal kunne gi poeng som om elgen ble stående i uttaksområdet.

Det godtas opptil 2 min opphold i losføringen om losen begynner på samme sted.

Har hunden flere uttak samme dag, skal alle uttakene legges til grunn for bedømmelsen etter en gjennomsnittsbetraktning.

Hunden bør stå i los i 90 min før første støkking hvis tiden og andre omstendigheter tillater det.

Dersom hundens prestasjon ikke faller sammen med noen av prestasjonene som er beskrevet, skal dommeren bruke skjønn i sin poengsetting. Dette skal begrunnes i skogsprotokollen.

Evne til å stille elg i uttaket poengsettes slik:	Poeng
Stålos i minst 60 min i uttaksområdet	10
Stålos i minst 60 min etter en kort forflytning (200 – 300 m)	9
Stålos i minst 45 min i uttaksområdet	8
Stålos i minst 30 min i uttaksområdet	7
Stålos i minst 30 min etter en kort forflytning(200 – 500 m) Eller hunden finnes i stålos uten at elgen ble stående i uttaksområdet	6
Stålos i minst 30 min etter en lengre forflytning (500 – 1000 m)	5
Ikke hørt uttaket, deretter stålos i minst 20 min	4
Stålos i minst 10 min i uttaksområdet, eller etter lengre forflytning over 1000m	3
Stålos i 1-10 min i uttaksområdet, deretter ingen los	2
Elgen forflytter seg etter uttaket, deretter ingen los eller korte gjentak	1
Ikke uttak, til tross for at det finnes elg i området	0
Ikke uttak	-

4. – LOSARBEIDETS KVALITET

(X 1,5)

Med losarbeid menes den delen av elgarbeidet vi hører los. Jo lengre losarbeid og fast stålos, jo større mulighet har vi for å kunne lykkes under praktisk jakt

Etter 90 min lostid skal dommeren **under normale forhold**, forsøke å få elgkontakt. Hundeføreren bestemmer om innkalling skal prøves. Etter innkalling skal dommeren/hundeføreren støkke elgen forsiktig, de to neste støkkingene skal gjøres etter 30 minutters lostid(er).

Med elgkontakt menes att dommeren skal kunne se elgen under normale forhold. I krevende terreng, eller på vanskelig føre kan kravet på antall elgkontakter reduseres. Det skal ikke legges hunden til last om prøvegruppen ved et uhell støkker elgen før man oppnår elgkontakt.

Dersom hundens prestasjon ikke faller sammen med noen av prestasjonene som er beskrevet, skal dommeren bruke skjønn i sin poengsetting. Dette skal begrunnes i skogsprotokollen.

Losarbeidets kvalitet poengsettes slik:	Stålostid	Poeng
Dommeren har minst tre elgkontakter, og minst tre støkkinger, arbeidstiden bør være 300 min	200	10
Dommeren har minst tre elgkontakter, og minst tre støkkinger, arbeidstiden bør være 270 min	180	9
Dommeren har minst to elgkontakter, og minst to støkkinger, arbeidstiden bør være 240 min	150	8
Dommeren har minst to elgkontakter, og minst to støkkinger, arbeidstiden bør være 200 min	120	7
Dommeren har minst en elgkontakt, og minst en støkking, arbeidstiden bør være 120 min	90	6
Stålos i minst 90 min	90	5
Stålos i minst 60 min eller lostid i minst 120 min (inkl ganglos)	60(120)	3-4
Stålos i minst 20 min eller lostid i minst 60 min (inkl ganglos)	20(60)	1-2
Stålos i mindre enn 20 min og lostid i mindre enn 60 min (inkl ganglos)	<20(60)	0
Ikke stålos		-

5. PÅHENDELIGHET

(X 1,0)

Med påhengelighet menes viljen til å forfølge en elg og eventuelt få ny kontakt med elgen. Med flyktende elg menes: Elg som prøvegruppen støkker, elg som umiddelbart flykter ved uttak, flykter av seg selv eller av andre årsaker, eller flykter fordi losarbeidet blir forstyrret.

Påhengelighet bedømmes etter konstatert tilbakelagt fluktavstand, ikke luftlinje. Dersom hunden etter en kraftig støkking tar kontakt med prøvegruppen men umiddelbart opptar forfølgelsen skal dette ikke virke negativt på poengsettingen.

De angitte avstandene i tabellen legges til grunn ved bedømmelsen, men det skal tas hensyn til terrenget.

Ganglos teller ikke som påhengelighet.

Uten PBP brukes tidene i tabellen under.

Om påhengelighet avbrytes av naturlig hinder/gjerde eller liknende skal dommeren ta hensyn til dette.

Dersom hundens prestasjon ikke faller sammen med noen av prestasjonene som er beskrevet, skal dommeren bruke skjønn i sin poengsetting. Dette skal begrunnes i skogsprotokollen.

Påhengelighet poengsettes slik:	Poeng
Sammenlagt påhengelighet er minst 5 km, eller 60 min -	10
Sammenlagt påhengelighet er minst 4 km, eller 50-59 min	9
Sammenlagt påhengelighet er minst 3 km, eller 40-49 min	8
Sammenlagt påhengelighet er minst 2,5 km, eller 30-39 min	7
Sammenlagt påhengelighet er minst 2 km, eller 20-29 min	6
Sammenlagt påhengelighet er minst 1,5, eller 10-19 min	5
Sammenlagt påhengelighet er minst 1 km, eller 7-9 min	4
Sammenlagt påhengelighet er minst 0,7 km, eller 5-6 min	3
Sammenlagt påhengelighet er minst 0,5 km, eller 3-4 min	2
Sammenlagt påhengelighet er minst 0,3 km, eller 1-2 min	1
Hunden forfølger ikke flyktende elg	0
Kan ikke bedømmes	-

6. EVNE TIL Å STILLE STØKT ELG

(X 1,0)

Med hundens evne til å stille støkt elg mener vi evnen til å få gjentak. (forflytningen må være minst 100m) Ny stålos skal vare i minst 10 min for å regnes som en fast stålos.

For å prøve hundens evne til å stille støkt elg skal prøvegruppen støkke elgen flere ganger. Første støkking skal gjøres forsiktig og på god avstand.

Påfølgende støkkinger skal gjøres kraftigere med den hensikt å få elgen i rask flukt. Dette tilpasses elgens reaksjoner etter første støkking.

Evnen til å stille støkt elg poengsettes slik:	Poeng
Minst 3 gjentak, med ny fast stålos, hvorav 2 på minst 30 min	10
Minst 3 gjentak med ny los, hvorav minst 2 faste ståloser, den ene på minst 30 min	9
Minst 2 gjentak, med ny fast stålos begge ganger, den ene på minst 30 min.	8
Minst 2 gjentak, hvorav minst en fast stålos på minst 30 min	7
Minst 1 gjentak med fast stålos på minst 30 min	6
Blandet, fast stålos og ganglos, minst 30 min	5
Ett gjentak med fast stålos fra 10 til 29 min	4
Ett gjentak med fast stålos / ganglos på under 10 min	3
Forsøk på gjentak kan konstateres	2
Ingen ny los etter støkking	1
Hunden forfølger ikke elgen etter støkking	0
Kan ikke bedømmes	-

7. LOSTID

(X 0,5)

Lostid for stålos eller ganglos angis med en nøyaktighet på hele minutter.
Pauser på under 2 min skal ikke trekkes fra i lostiden.

Ved flere loser legges lostidene sammen.
Poengberegningen gjøres etter tabellen under. Om sammenlagt lostid er under 20 minutter gis 0 poeng.

Lostiden poengsettes slik:											
Lostid i min	0	20	40	60	80	100	120	140	160	180	200
Poeng	-	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

8. LOSMÅLETS HØRBARHET

(X 0,5)

Ved bedømmelse av losmålets hørbarhet skal det tas hensyn til vær, snømengde og terrengforhold.

Hørbarheten testes tilstrekkelig, dvs flere ganger i løpet av lostiden.

Poengberegningen forutsetter normale lytteforhold.

Losmålets hørbarhet poengsettes slik:	Poeng
Utmerket hørbarhet	9–10
Meget bra hørbarhet	7 – 8
Bra hørbarhet	5 – 6
Brukbar hørbarhet	3–4
Dårlig hørbarhet,	1–2
Lostiden er kortere enn 20 min	0
Kan ikke bedømmes	-

9. BRUKEN AV MÅLET

(X 0,5)

Med bruken av målet menes hundens lostakt og evne til å føre en jevn los uten opphold.

Jevnheten i losen er like viktig som lostakten og skal gis like stor vekt ved bedømmingen.

- Med lostakt menes antallet bjeff pr. minutt.
- Med losens jevnhet menes at losen er jevn og uten opphold.
- Antall bjeff telles i et helt minutt og gjentas flere ganger under lostiden. Gjennomsnittet av disse tellingene legges til grunn for poengsettingen.

Bruken av målet testes tilstrekkelig gjennom dagen.

Dersom hundens prestasjoner ikke sammenfaller med nedenstående hendelsesforløp skal det benyttes skjønn ved poengsettingen.

Dette skal begrunnes i skogsprotokollen.

Bruken av målet poengsettes slik:	Poeng
Lostakt over 75 bjeff / min, loser jevnt uten opphold	10
Lostakt 70 - 75 bjeff / min, loser jevnt uten opphold	9
Lostakt 60 - 75 bjeff / min, noe periodisk kan godtas	7-8
Lostakt 50 - 60 bjeff / min, repriser med korte opphold godtas	5-6
Lostakt 40 - 50 bjeff / min, repriser med forstyrrende opphold	3-4
Lostakt 20 - 40 bjeff /min, eller repriser med lange opphold	2
Lostakt under 20 boff / min	1
Lostiden er kortere enn 20 min	0
Kan ikke bedømmes	-

10. – LYDIGHET OG SAMARBEID

(X 1,0)

Registrere hundens vilje til å følge førerens kommando.
Registrere hundens vilje til å holde kontakt med føreren.

Lydighet skal testes ved:

1. søk (0-2p)
2. under elgarbeidet (0-5p)
3. rett etter arbeidstidens slutt (0-3p)

For å oppnå 10p må alle forsøk på innkalling være vellykkede Under normale forhold skal første innkalling fra los prøves etter 90 min lostid, og før 150 min. Hundefører bestemmer når innkalling skal prøves.

Om arbeidstiden er <200 min eller hunden selv tar kontakt mer enn 2 ganger skal den ha maks 6p, dette gjelder ikke kontakter der dommer forsøker å komme innpå losen, og hunden merker dette, eller når den kommer tilbake etter å ha hengt på elg.

Om hunden gjentatte ganger forlater prøvegruppen ved å oppsøke gårder, bilen eller lignende, skal den trekkes 2p

Dersom hundens prestasjoner ikke sammenfaller med nedenstående hendelsesforløp skal det benyttes skjønn ved poengsettingen.
Dette skal begrunnes i skogsprotokollen.

Lydighet og samarbeid poengsettes slik:		Poeng
Søk	0-2p	
Hunden kan kobles		2
Uttak på første søksturen		1
Hunden kan ikke kobles		0
Elgarbeidet	0-5p	
Hunden kan kobles fra stålos og kommer øyeblikkelig på innkallingene, to ganger, der den ene innkallingen er før 150 min		5
Hunden kan kobles fra stålos en gang under arbeidstiden, elgarbeidet skal gjenopptas		4
Ved innkalling kommer hunden etter litt nøling, elgarbeidet gjenopptas		3
Etter gjentatte innkallingsforsøk kommer hunden og lar seg koble, elgarbeidet gjenopptas, eller hunden kommer tilbake etter å ha hengt på elg		2
Hunden arbeider hele arbeidstiden, men kan ikke kobles		1
Hunden kan ikke kobles og arbeider ikke hele elgarbeidstiden		0
Ved prøvetidens slutt	0-3p	
Hunden loser på elg ved prøvetidens slutt og kan kalles inn		3
Hunden kan kobles fra elgarbeid		2
Hunden loser på elg ved prøvetidens slutt og kan ikke kalles inn		1
Hunden kan ikke kobles, eller må hentes		0

Krav til premiering

Basert på felles Nordisk krav til premiering :

1premie	2premie	3premie
70	60	50